

Avsluttende brev om klage på avvisningsvedtak

18.9.2020 (2020/1816)

Vi viser til tidligere korrespondanse i saken, sist Fylkesmannens brev 21. august 2020 som er mottatt i kopi her.

Saken gjelder Fylkesmannen i Trøndelags vedtak 3. mai 2019, som stadfestet Verdal kommunes vedtak 17. desember 2018. Vedtaket innebar at B bruksrettsforenings klage på kommunens godkjenning av en landbruksvei på gnr X bnr Y ble avvist. Fylkesmannen kom i likhet med kommunen til at foreningen ikke hadde rettslig klageinteresse i saken. I vedtaket skrev Fylkesmannen:

«I forbindelse med medlemmenes sine rettigheter til beite vil man naturlig nok også benytte seg av området som er tegnet inn som vegens dekningsområde. Noe beiteareal vil bli berørt gjennom at det bygges veg inn i området. Vegen er planlagt i et område som etter AR 5 er klassifisert som høy bonitet. Det er grunn til å tro at en her finner godt beite. Eiendommen 'A' er på 112 km², mens den omsøkte vegens dekningsområde er på 8 km² og areal som en regner med blir berørt i selve vegtraseen begrenser seg til 0,03 km². Berørt areal i forhold til totalarealet gjør at det selv etter opprusting og bygging av ny veg vil være svært store områder der en ikke vil ha endret status etter vegbygging. Med bygging av veg vil en gi tilgang til området på en enklere måte. Dette kan føre til mer forstyrrelser for beitedyr. ... Fylkesmannens vurdering er at foreningens medlemmer til en viss grad blir berørt at det skal bygges veg på g/bnr X/Y, men at medlemmene ikke blir berørt i så stor grad at det er naturlig å gi klageadgang.»

B bruksrettsforening klaget til ombudsmannen. Vedlagt klagen var kopi av Rt. 2000 s. 1767 der Høyesterett fastslo at eiere av gnr Z bnr W, gnr V bnr W og gnr U og bnr W har allmenningsrett til seter og beite på A, gnr X bnr Y.

I Enhetsregisteret er foreningen beskrevet som en interesseorganisasjon bestående av gårdbrukere som har bruksrettigheter på andre eiendommer enn sine egne. Av registeret fremgår videre at foreningen ble stiftet i 1987.

Vi besluttet å undersøke saken nærmere.

Etter forvaltningsloven § 28 første ledd første punktum kan et enkeltvedtak påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken. Det følger av forarbeidene at «rettslig klageinteresse» skal motsvare «rettslig interesse» i den tidligere tvistemålsloven § 54, jf. Ot.prp. nr. 38 (1964-65) s. 99. Av Bernt, Norsk Lovkommentar (Gyldendal rettsdata), note 762 til forvaltningsloven, fremgår det at rettspraksis om tvisteloven § 1-3 nr. 2, § 1-4 er relevant i anvendelsen av forvaltningsloven § 28 første ledd.

Av tvisteloven § 1-4 første ledd fremgår at foreninger kan reise søksmål om forhold som det ligger innenfor organisasjonens formål og naturlige virkeområde å ivareta. I Rt. 2003 s. 833 (30) uttalte Høyesterett at for at det skal foreligge rettslig interesse for en forening, må foreningen ut fra formål, virksomhet og representativitet ha tilstrekkelig tilknytning til saken. Utgangspunktet for vurderingen av formålet vil være vedtektene, jf. Schei m.fl., Tvisteloven kommentarutgave (2. utg. 2013), s. 57.

Hvorvidt en organisasjon har rettslig klageinteresse, må altså avgjøres etter en helhetlig vurdering der det er sentralt om klagegjensstanden omfattes av organisasjonens formål og virksomhet. Spørsmålet skal også avgjøres ut fra medlemstall og representativitet. Begge deler må ses i sammenheng med organisasjonens geografiske nedslagsfelt, jf. bl.a. Backer, Rettslig interesse for søksmål, skjønn og klage, 1984 s. 158.

I undersøkelsesbrev herfra spurte vi om Fylkesmannen hadde vurdert om klagegjensstanden faller inn under foreningens formål eller virksomhet, og i så fall hva Fylkesmannen kom til.

I svaret viste Fylkesmannen til at foreningen har eksistert siden 1987, og at den har som formål å bistå medlemmene med å ivareta rettigheter deres gårdsbruk har på andre eiendommer, hovedsakelig rettigheter til seter og beite. Fylkesmannen pekte videre på at foreningen også tidligere har arbeidet for medlemmenes interesser i saker om inngrep i utmarksområder. Blant annet innga foreningen i 2014 en høringsuttalelse i forbindelse med utbygging av vindmøller i Hyllfjellet, Sognvola og Markavola.

Fylkesmannen vektla også at bruksrettsforeningen har opplyst at de har om lag 50 medlemmer, og at flere av disse har bruksrettigheter på Cs eiendommer.

I lys av ombudsmannens brev vurderte Fylkesmannen saken på nytt. I den nye vurderingen kom Fylkesmannen til at B bruksrettsforenings formål og virksomhet står i så nær sammenheng med det saken gjelder at foreningen må anses å ha tilstrekkelig rettslige interesse i å få klagen realitetsbehandlet.

Fylkesmannen omgjorde vedtaket 3. mai 2019 og opphevet kommunens vedtak 17. desember 2018 om å avvise B bruksrettsforenings klage. Fylkesmannen sendte saken tilbake til kommunen.

Ombudsmannen har merket seg Fylkesmannens redegjørelse, og har ingen innvendinger til denne. Ettersom Fylkesmannen har omgjort eget vedtak og opphevet kommunens avvisningsvedtak, avslutter ombudsmannen saken.

18.9.2020 (2020/1816)